

* A A U - 0 0 1 - 0 0 1 2 9 1 *

AAU-001-001291

Seat No. _____

First Year B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2016

Indian Culture : Paper - III

(Cultural History of India) (Ancient Period) (Elective-II)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001291

Time : **2.30** Hours]

[Total Marks : **70**

સૂચના : (૧) વિભાગ - ૧ M.C.Q. કુલ ગુણાંક ૨૦

(૨) વિભાગ - ૨ દરેક પ્રશ્ની સામે ગુણાંક દર્શાવેલ છે. (કુલ ગુણાંક-૫૦)

વિભાગ - ૧

૧ M.C.Q.

૨૦

(૧) યાજ્ઞક્ય કયા રાજાના મુખ્ય સલાહકાર હતા ?

- (A) સમુદ્રગુપ્ત (B) ચંદ્રગુપ્ત મૌર્ય
(C) વિષ્ણુગુપ્ત (D) રામગુપ્ત

(૨) વાત્સાયન દ્વારા લિખિત ગ્રંથ કયા નામે પ્રસિદ્ધ છે ?

- (A) પાકશાસ્ત્ર (B) કામશાસ્ત્ર
(C) અર્થશાસ્ત્ર (D) કાવ્યશાસ્ત્ર

(૩) ગુપ્તકાલમાં મથુરા કયા ધર્મનું જાણીતું કેન્દ્ર હતું ?

- (A) બૌદ્ધ (B) જૈન
(C) ઈસ્લામ (D) શીખ

(૪) વરાહમિહિરે ગણિત અને જ્યોતિષને લગતો કયો ગ્રંથ રચ્યો છે ?

- (A) પંચ સિદ્ધાન્તિકા (B) બૃહદ સંહિતા
(C) ચરક સંહિતા (D) બ્રહ્મ સિદ્ધાન્તિકા

- (પ) અજંતાની ગુફા નં. ૧૭માં મોટા ભાગે કોના ચિત્રો દોરાયેલાં છે ?
- (A) જાતક કથા (B) પશુ અને પક્ષીઓ
(C) માનવજીવન (D) સમાજ
- (દ) રાહુલ, યશોધરા અને બુદ્ધનું સુપ્રસિદ્ધ ભીંત ચિત્ર અજંતાની કઈ ગુફામાં જોવા મળે છે ?
- (A) ગુફા નં. ૧૭ (B) ગુફા નં. ૧૮
(C) ગુફા નં. ૧૯ (D) ગુફા નં. ૨૧
- (૭) સમ્રાટ હર્ષવર્ધન દર પાંચ વર્ષે પ્રયાગના તીર્થધામમાં શું ભરતા હતા ?
- (A) ધર્મ પરિષદ (B) સાહિત્ય સભા
(C) પ્રવાસ પરિષદ (D) કર્મ સભા
- (૮) નાલંદાના રત્નસાગરનાં નામથી જાણીતા વાંચનાલયમાં કેટલા મજલાઓ હતા ?
- (A) ૪ (B) ૩
(C) ૬ (D) ૯
- (૯) નાલંદાનો નાશ કોના આક્રમણથી થયો ?
- (A) અલ્લાઉદ્દીન ખલજી (B) અકબર
(C) બખતીયાર ખલજી (D) અહમદશાહ-૧લો
- (૧૦) ગુજરાતનું પ્રખ્યાત અધ્યયન કેન્દ્ર કયું હતું ?
- (A) ચાંપાનેર (B) પાટણ
(C) વલભી (D) સોમનાથ
- (૧૧) કયો ગ્રંથ વૈદકનો જાણીતો ગ્રંથ છે ?
- (A) ચરક સંહિતા (B) ભૃગુ સંહિતા
(C) રોગ સંહિતા (D) ઉપાય સંહિતા
- (૧૨) દ્રવિડ મંદિર શૈલીનું વિશિષ્ટ લક્ષણ શું છે ?
- (A) ગોપુરમ (B) મંડપમ
(C) શિખર (D) પ્રાંગણ

(૧૩) પાડોશી દેશોમાં ભારતીય સંસ્કૃતિનાં પ્રચાર અને પ્રસારમાં કયા ધર્મનો મહત્ત્વનો ફાળો છે ?

- (A) બૌદ્ધ (B) જૈન
(C) હિંદુ (D) ઈસ્લામ

(૧૪) મેગેસ્થનીસની નોંધોમાંથી કયા કાળની વિગતો મળે છે ?

- (A) મૌર્ય (B) ગુપ્ત
(C) ક્ષત્રપ (D) સોલંકી

(૧૫) અશોકનું હૃદય પરિવર્તન કયા બૌદ્ધ સાધુનાં પરિચયમાં આવવાથી થયું ?

- (A) સેનગુપ્ત (B) અભિગુપ્ત
(C) ઉપગુપ્ત (D) નાગાર્જુન

(૧૬) યવન રાજવી મિનેન્દ્રએ બૌદ્ધ સાધુ નાગસેનને પૂછેલા પ્રશ્નોનો સંગ્રહ કયા ગ્રંથમાં છે ?

- (A) નાગસેના (B) મિલિન્દ પન્હો
(C) નાગસેના પન્હો (D) એક પણ નહિ

(૧૭) કનિષ્ક-૧લાનાં સમયમાં બૌદ્ધ ધર્મની કઈ શાખાને માન્યતા મળેલી ?

- (A) હીનયાન (B) મહાયાન
(C) શૂન્યાયાન (D) ઝૈનયાન

(૧૮) હેલીઓદોરાસ નામના ગ્રીક રાજદૂતે કયો ધર્મ અંગીકાર કરેલો ?

- (A) શૈવ (B) બૌદ્ધ
(C) જૈન (D) વૈષ્ણવ

(૧૯) પાણિની ભારતમાં કઈ રીતે પ્રસિદ્ધ છે ?

- (A) વૈદકશાસ્ત્રી (B) પ્રાણીશાસ્ત્રી
(C) વ્યાકરણશાસ્ત્રી (D) ખગોળશાસ્ત્રી

(૨૦) વિષ્ણુગુપ્ત ચાણક્યનું નામ “ચાણક્ય” શેના પરથી પડ્યું ?

- (A) ગામ (B) શહેર
(C) ગૌત્ર (D) માતા

વિભાગ - ૨

- ૧ સમ્રાટ અશોકની ધર્મ વિભાવના વિશે લખો. ૧૦
- અથવા
- ૧ હર્ષવર્ધનની સિદ્ધિઓનો ખ્યાલ આપો.
- ૨ મૌર્યકાલીન વહીવટી પ્રથા વિશે વિગતે લખો. ૧૦
- અથવા
- ૨ ગુપ્તકાલીન સામાજિક અને ધાર્મિક પરિસ્થિતિ વર્ણવો.
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) ૮
- (૧) પ્રાચીન ભારતના શૈક્ષણિક કેન્દ્રો
- (૨) મૌર્યકાલીન કલા.
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) ૮
- (૧) સમુદ્રગુપ્તની સિદ્ધિઓ
- (૨) ગુપ્તકાલીન આર્થિક પરિસ્થિતિ
- ૫ ટૂંકા ઉત્તર લખો. (કોઈ પણ બે) ૧૪
- (૧) પ્રાચીન ભારતમાં વિજ્ઞાનનો વિકાસ
- (૨) પડોશી દેશોમાં ભારતીય સંસ્કૃતિનો પ્રસાર
- (૩) વાત્સાયન
- (૪) વિદેશી જાતિઓનું ભારતીયકરણ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Section - I is for M.C.Q. Total Marks-20.
(2) In Section - II Marks are as shown against each question. (Total Marks - 50).

SECTION - I

- 1 M. C. Q. 20
- (1) Chanakya was Chief advisor to which ruler?
(A) Samudragupta
(B) Chandragupta Maurya
(C) Vishnugupta
(D) Ramgupta
- (2) The famous volume written by Vatsayan is known by which name ?
(A) Paakshastra (B) Kaamshastra
(C) Arthashastra (D) Kavyashastra
- (3) In Gupta period Mathura was known as centre of which religion ?
(A) Buddhist (B) Jainism
(C) Islam (D) Shikhism
- (4) Which Volume is creation of Varahamihir for Mathematics and Astrology ?
(A) Panch Siddhantika
(B) Brihad Samhita
(C) Charak Samhita
(D) Brahma Siddhantika
- (5) Majority of paintings in Cave No. 17 of Ajanta pertains to what?
(A) Jataka Katha (B) Birds and Animals
(C) Human Life (D) Society

- (6) The famous wall painting of Rahul, Yashodhara and Buddha is in which cave of Ajanta ?
- (A) Cave No. 17 (B) Cave No. 18
(C) Cave No. 19 (D) Cave No. 21
- (7) What did Emperor Harshvardhana organized in holy place of Prayag every five years ?
- (A) Dharma Parishada (B) Sahitya Sabha
(C) Pravasa Parishada (D) Karma Sabha
- (8) How many floors did the library 'Ratnasagar' in Nalanda University consist of ?
- (A) 4 (B) 3
(C) 6 (D) 9
- (9) Whose invasion destroyed the Nalanda University ?
- (A) Alauddin Khilji (B) Akbar
(C) Bakhatiyar Khilji (D) Ahmedshah - 1st
- (10) What was the famous seat of learning in Gujarat ?
- (A) Champaner (B) Patan
(C) Valabhi (D) Somnath
- (11) Which of the following is a famous book on Vaidak ?
- (A) Charak Samhita (B) Bhurugu Samhita
(C) Roga Samhita (D) Upay Samhita
- (12) Which of the following is a salient feature of the Dravida Temple Style ?
- (A) Gopuram (B) Mandappam
(C) Shikhara (D) Prangana
- (13) Which religion played an important role in Spread of Indian Culture in neighbouring countries ?
- (A) Buddhism (B) Jainism
(C) Hinduism (D) Islam

- (14) Megasthenes' notes gives us details of which period ?
(A) Maurya Period (B) Gupta Period
(C) Kshatrapa Period (D) Solanki Period
- (15) Interaction with Which Buddhist monk resulted in transformation of heart for Ashoka ?
(A) Senagupt (B) Abhigupt
(C) Upagupt (D) Nagarjun
- (16) Which book is compilation of questionnaire of king Minendra and Buddhist Monk Nagasen ?
(A) Nagasena (B) Millind Panho
(C) Nagasena Panho (D) None of these
- (17) Which branch of Buddhism was recognized during the period of Kanishka - 1st ?
(A) Hinayan (B) Mahayan
(C) Shunyayan (D) Zainayan
- (18) The Greek Ambassador Heliodoras adopted which religion ?
(A) Shaiva (B) Bauddh
(C) Jain (D) Vaishnav
- (19) How the Panini is known in India ?
(A) Physician (B) Zoologist
(C) Grammarian (D) Astronomer
- (20) What was the origin of Vishnugupt Chanakya being known as Chanakya ?
(A) Village (B) City
(C) Ancentral Root (D) Mother

SECTION - II

1 Write on Emperor Ashoka's concept of religion. 10

OR

1 Give an idea of achievements of Harshvardhana.

2 Write in detail on administrative system of Mauryan period. 10

OR

2 Narrate Social and religious condition of Gupta period.

3 Write Short Note on (any ONE) 8

(1) Educational centers of ancient India.

(2) Art of Maurya period.

4 Write Short Note on (any ONE) 8

(1) Achievements of Samudragupta.

(2) Economical condition of Gupta period.

5 Reply in brief on (any Two) 14

(1) Development of Science in ancient India.

(2) Spread of Indian Culture in neighboring countries.

(3) Vatsayan

(4) Indianization of Foreign tribes.